

დარეჯან დემეტრამ

**აღდგომის დღესასწაული
საქართველოსა და გერმანიაში**

აღდგომა ქრისტიანული ეკლესიის უმთავრესი დღესასწაულია. ყველა რელიგიურ დღესასწაულზე უდიდესი საქართველოში პასეჟის დღესასწაულია — ქრისტეს აღდგომის დღე. აღდგომის დღესასწაული საქართველოში ერთი კვირა გრძელდება. ბზობასა და აღდგომას შორის არის ვნების კვირა, რომელიც ქრისტეს ბრწყინვალე აღდგომისათვის მზადების პერიოდია. ხალხი ამ დღისათვის საგანგებოდ ემზადება. მარხვის დასრულების შემდეგ სუფრა უხვად, ნაირგვარი კერძებით უნდა დამშვენდეს, აცხოვენ სპეციალური ფორმის სააღდგომო ნამცხვარს, ე. წ. „პასქას“ („კულიჩი“), რომელიც საფუერციანი ცომისაგან ან ხაჭოსაგან მზადდება, ღებავენ კვერცხებს. რატომ ღებავენ მართლმადიდებელი ქრისტიანები წითლად კვერცხს? ეს იმის მოსაგონრად ხდება, რომ მარიამ მაგდალინელის ხელში კვერცხმა ფერი იცვალა. ბიბლიის მიხედვით, მარიამი ტიბერიუს კეისრის სასახლეში შევიდა, მას ხელში კვერცხი ეჭირა და კეისარს მიახარა: „ქრისტე აღსდგა!“ „როგორ შეიძლება მკვდარი გაცოცხლდეს“, - უთხრა მას კეისარმა, - „ეგ ტყუილია, ჩემი სიტყვა კი ისეთივე ჭეშმარიტია, როგორც ის, რომ ეგ კვერცხი თეთრია!“ ამ სიტყვების დამთავრებისთანავე კვერცხმა ფერი იცვალა. კვერცხი სამყაროს სიმბოლოა. მისი წითლად შეღებვა იესო ქრისტეს მიერ ჩვენთვის დანთხეულ წმინდა სისხლს გამოხატავს. საქართველოში სააღდგომო კვერცხებს წმინდა პარასკევს, მზის ჩასვლამდე ღებავენ. ის ენდროში ან ხახვის ფურცლების ნახარში იღებება. მიცვალებულთა საფლავების მოსანახულებლად კვირა დღეს ან ორშაბათს გადიან, ქალაქში ეს ორშაბათს ხდება, ზოგიერთ მხარეში კი, მაგალითად რაჭაში - კვირას. საფლავებზე წითელ კვერცხებსა და ნამცხვარს ღებენ.

აღდგომა გერმანიაში ერთ-ერთი უძველესი და ყველაზე საყვარელი დღესასწაულია. ქრისტიანული ეკლესია ამ დღესასწაულით ჯვარცმული ქრისტეს აღდგომას ზეიმობს, ის ამავე დროს ახლად გაღვიძებული ბუნების ზეიმიც. აღდგომას გერმანიაში უკვე მე-4 საუკუნეშივე ზეიმობდნენ, მისი დასაწყისი სავსე მთვარის პირველ კვირა დღეს ემთხვევა, რომელიც გაზაფხულის დაწყებას მოჰყვება. საიდან წარმოიშვა სიტყვა „Ostern“, რაც ქართულად „აღდგომას“ ნიშნავს. ამის შესახებ სხვადასხვა აზრი არსებობს:

1. გერმანული გაზაფხულის ქალღმერთ „ოსტარას“ სახელიდან, 2. ძველგერმანული სიტყვიდან „Ostra“, რომელიც დროის იმ მონაკვეთს აღნიშნავს, როდესაც მზე კვლავ აღმოსავლეთით ამოდის, 3. ქვეყნის მხარის აღმნიშვნელი სიტყვიდან „Osten“ („აღმოსავლეთი“). წინაქრისტიანულ ხანაშიც არსებობდა აღდგომის მსგავსი წარმართულ-გერმანული დღესასწაული. სააღდგომო რიტუალთა რიცხვს მიეკუთვნება სააღდგომო კოცონი, რომლითაც წარმართულ ხანაში დედამიწაზე სიცოცხლისა და ბუნების გაღვიძებას მიესალმებოდნენ. ამ რიტუალით ხალხი ზამთარს ემძვიდობებოდა. როდესაც გერმანიაში ქრისტიანობა გავრცელდა, აღდგომა უკვე იესო ქრისტეს დღესასწაულად იქცა. ამ დღესასწაულის დროს

ძალიან უყვართ ბუნებაში გასვლა. გერმანიის ზოგიერთ მხარეში, განსაკუთრებით სოფლად, დღესაც არსებობს შემდეგი ტრადიცია: მზის ამოსვლამდე ქალიშვილები აღმოსავლეთით მიმდინარე წყაროსკენ მიეშურებიან წყლის მოსატანად. ამ დროს არ შეიძლება, რომ მათ ისაუბრონ და წყალი დაღვარონ, წინააღმდეგ შემთხვევაში ეს რიტუალი „განწმენდისა“ და „გამშენიერების“ ეფექტს დაკარგავს. ამ რიტუალის შესრულებაში ქალიშვილებს ვაჟები ხელს უშლიან.

გერმანიაში აღდგომას განსაკუთრებული სიხარული ბავშვებისათვის მოაქვს, ისინი „სააღდგომო კურდღელს“ ელიან, რომელსაც მათთვის ნუგბარი და კვერცხის ან კურდღლის ფორმის ნამცხვრები მოაქვს. გერმანელები აღდგომის დღესასწაულისათვის ბინას მწვანე ტოტებითა და სხვა სააღდგომო ატრიბუტებით რთავენ. დიდი რუღუნებით გაწყობილ სააღდგომო მაგიდაზე სააღდგომო პირამიდა დგას - ეს არის სააღდგომო პატარა ტოტებიანი ხე, რომელზეც ჭრელ-ჭრელ კვერცხებს ჰკიდებენ. აღდგომა ოჯახური დღესასწაულია და ამ დღეს სტუმრებს იწვევენ, თითოეული მათგანის თეფშთან მოხატული კვერცხი დევს. „სააღდგომო კურდღელს“ ბავშვებისათვის საჩუქრები მოაქვს, რომლებიც გადამალულია და თვითონ ბავშვებმა უნდა იპოვონ. კარგ ამინდში კვერცხებს ოჯახის მამა ბაღში მალავს, წვიმის შემთხვევაში კი მათ საერთო ოთახში მალავენ. ბავშვებს ის უბრალო საჩუქრები, რომლებსაც ეძებენ, პოულობენ და ერთმანეთს აჩვენებენ, ძალიან ახარებთ. რა თქმა უნდა, მათ არ იციან, რომ სააღდგომო კვერცხები და კურდღლები უძველესი დროიდან ნაყოფიერების სიმბოლოებია. სააღდგომო კურდღელს პატარებისათვის ქათმის ფერადი კვერცხები და შაქრისაგან დამზადებული კვერცხები მოაქვს. ქალაქ პოსტდამის შემოგარენში კვერცხები გუგულს მოაქვს, თიურინგიაში წეროს და ა.შ. საჩუქართა რიცხვს მიეკუთვნება აგრეთვე ისეთი პატარა ნივთები, როგორცაა: ხელთათმანები, ქამარი ან ცხვირსახოცი. სორბეთში სახლის წინ დგამენ პატარ ხეს ან ბუჩქს ნაირფერად მოხატული სააღდგომო კვერცხებით. გერმანიის ზოგიერთ მხარეში ბავშვები კვერცხის ფორმის ბურთებს ბერავენ, რომელთაც შემდეგ მოხატავენ.

აღდგომის პერიოდი გერმანიაში ხუთი სადღესასწაულო დღისგან შედგება: „ბზობა“, „წმინდა ხუთშაბათი“, „ვნების პარასკევი“, „პასექის კვირა დღე“ და „პასექის ორშაბათი“. „ბზობის კვირა დღე“ არის „უფლის იერუსალიმში შესვლა“. კათოლიკური ეკლესიის წესის მიხედვით, ამ დღეს ბზის ტოტებს აკურთხებენ. „წმინდა ხუთშაბათი“ იმით აღინიშნება, რომ ამ დღეს მიირთმევენ მწვანილისაგან მომზადებულ წვნიანს და ბოსტნეულს, რასაც ჯანმრთელობა მოაქვს. „ვნების პარასკევი“ ამზადებენ თევზეულს, „აღდგომის კვირა დღე“ არის პასექის პირველი დღე - დღე უფლის აღდგომისა“, „აღდგომის ორშაბათი“ კი პასექის მე-2 დღეა.

დამოწმებული ლიტერატურა

გ. ტყეშელაშვილი, ც. ყურაშვილი, 1996 - გ. ტყეშელაშვილი, ც. ყურაშვილი, რელიგია და კულტურა, ქუთაისი, 1996.

გ. სამარა, ს. კატაევი, 2001 - G. Samara, S. Kataev, "Guten Tag, Deutschland!", Аирис пресс Рольф, М., 2001.

DAREJAN DEMETRADZE

**EASTER HOLIDAY
IN GEORGIA AND IN GERMANY**

Easter is the most important religious holiday in Georgia; it lasts a week. The Passion Week – from Palm Sunday through Easter Sunday – is a preparation period before magnificent resurrection of the Crucified Christ.

In Germany the Easter period consists of five festive days: Palm Sunday, Easter Thursday, Good Friday, Passover Sunday and Passover Monday. In Germany the Easter Holiday has been celebrated since the 4th century. There was a similar pagan German holiday in the pre-Christian era. In Germany Easter became a Christian holiday after the spread of Christianity there.